

Certifikátum

Dr. Schőner Alfréd főrabbi, rektor előszava

Mintegy negyed évszázaddal ezelőtt találkoztam Naftalival először a Zsidó Múzeum akkori kiállításán, Budapesten. Ereje teljében levő férfiú volt, tüzes tekintettel, ápoltság, tekintélyt teremtő szakállal, a hagyomány iránt elkötelezett férfiak tradicionális öltözkézésében. Ismerkedett a múzeummal, ismerkedett az akkori világgal, az itteni emberekkel, vezetőkkel, vezetettekkel, küzdelmeinkkel, kínlódásainkkal, gyötrődéseinkkel, olykori megalkuvásainkkal, időnkénti félelmeinkkel. Mindebből semmit nem értett, nem is érthetett, hiszen ő Erecből jött. Fiatalon hagyta el Magyarországot, majd a Szentföldön tanult, Izraelben volt katona, járt jesivába, szívta magába az ősök földjének ózondús, szabadságvágyra inspiráló, őszinteségre nevelő, szókimondó hangulatát, életstílusát.

Az első találkozásunk után néhány nappal ment – ahogy később mesélte – az Állami Egyházügyi Hivatalba, az akkori rettegett, eufemisztikusan talán nevezzük így: „vallásügyi minisztériumba”, és ‘beszélgetést kért az ÁEH egykori magas beosztású hivatalnokától. Kérdései provokatívnak tűntek, de logikusnak hallatszottak. A kapott válaszok általánosak voltak, nélkülöztek minden konkrétumot, mellébeszéltek, és a „magas székben” ülők úgymond kinyilatkoztatásával nyugtatták a tel-avivi érdeklődőt.

„Lehet itt zsidó életet formálni, csak a közösségen múlik ... Nincs mitől félni ... Nincs mitől megijedni ..., hiszen Magyarországon minden megengedett ..., sőt elősegítendő a vallási és a hitélet fenntartása stb.” hangzottak a cinikus, álszent mondatok. No comment. ..

Naftali e szavakat komolyan vette!Komolyan is vehette, hiszen nem itt élt, hanem Tel-Avivban,

ahol kék az ég, ahol végtelen a tenger, s a napsugár mindenkire egyformán ragyog. Elkezdte munkáját. Több ezer kilométer messzeségből írt, tanított, hogy segítse a magyarországi zsidóságot. Már korábban is sokat publikált. *D 'vár Torá* kommentárjai jelentek meg a legnevesebb izraeli napilapban, a *Máár ívban*.

Írásai jelentek meg angolul és jiddisül az Egyesült Államokban, magyarul a Hét Tükre c. periodikában. Újságokat és szépirodalmi folyóiratokat szerkesztett. Az akkoriban megjelent mini dolgozataiban a magyarországi zsidó vezetőket tehetetlenséggel ostromozta. Lehet, hogy igaza volt? Lehet, hogy nem? Lehetett-e kilométerek ezreinek messzeségből megérteni, felfogni, elfogadni az akkori magyar valóságot? Ő ott élt, mi itt. Leírt gondolatai, aprócska esszéi mégis felkavarták a magyarországi zsidóság állóvizét. Írásait, hol élvezettel olvasták, hol keményen kritizálták, gúnyolódtak rajta, időnként félték is tőle.

Vajon mit ír le, avagy mit nem ír le, mit üzen Naftali Kraus?

1989-ben az akkori Rabbisági Hivatalban jelent meg nálam. Kéziratát tette elém, amely AZ ŐSI FORRÁS sorozatának első kötete volt. Az első rész a heti szidráról, a második az atyák bölcs tanításairól szólt. Kérése az volt, írjak előszót kötetéhez. Akkor szinte ez volt az első ilyen jellegű kísérlet. Igaz, valami már mozdult az országban, a háttérben. Kimondva-kimondatlanul már érződött a rendszerváltás előszele. Könyvét – minő ellentmondás mintegy két évtized távlatából – a Fórum Rt. Könyvkiadó adta ki. Hatalmas siker volt. Olvasottsága felülmúlt minden képzeletet. Igaz, korábban ilyen jellegű könyveket nem lehetett megjelentetni Magyarországon.

Akkor valami elkezdődött. .. Ma egy emberöltőnyi távolságból, objektív visszatekintéssel, egyértelműen állítható, nagy esemény volt. Mindig úgy gondolta Naftali, hogy a *Misna* szavával éljünk: nem neki kell a munkát befejezni, de el kell kezdenie!

Shlomo Marom, a '67 utáni első izraeli nagykövet Magyarországon így írt akkor: „A tényt, hogy izraeli szerző zsidó tárgyú könyve magyarul íródott, nemcsak kuriózumként említem. Amennyire tudom, az elmúlt negyven év alatt nem sok hasonló tárgyú könyv látott napvilágot Magyarországon. Ebben a vonatkozásban ez egy hézagpótló mű, ami nemcsak a zsidó öntudat és önbecsülés erősítését szolgálhatja, hanem azt a most megmutatkozó széles körű igényt is, hogy az Ószövetség világa újból közkinccsé válhasson Magyarországon.”

Azóta több mint két tucat könyve jelent meg Magyarországon, valóságos kis könyvtár. E kötetek nélkül sokkal szegényebbek lennénk. Zsidók és nem zsidók egyaránt. Hiszen bevezetett

bennünket a Szentírás világába, a prófétai irodalom rejtekébe, a zsidó etikába, a zsidó gondolkodásmódba, s elvezetett a chászidok csodáinak birodalmába. Ha összeadnánk megjelent könyveinek oldalszámát, legalább húszezres nagyságrendet kapnánk. Még elolvasni is sok, hát még megírni ... Igaz, e remetei életmódban, visszavonultságban élő, tehetséges író megszállottként rója a sorokat. Úgy érzi, hogy hatnak a leírt gondolatok, hogy a szavaknak üzenetértékük van. Akár egy betű is befolyásolhatja az ember életét, aki közeledik, aki visszatér az ősi forráshoz.

Mostani kötete talán nem szervesen illeszkedik eddigi publikációinak sorába. Mondjuk úgy: ismerettár. Ő Fogalomtámak hívja. Kötetében fogalmakat magyaráz, a szavak etimológiájának mélységét kutatja a tőle megszokott kristálytisza logikával egyszerűen, szellemesen magyaráz. Tanít. Megismertet bennünket – egyébként általunk sokszor használt – kifejezésekkel, melyeknek egy részét nem mindig tudatosan használjuk, vagy nem is ismerjük. Magyarázataival ismereteinket gazdagítja. A szavak egymás után peregnek, a kifejezések sorjáznak. Persze vannak olyanok is, melyek kimaradtak, esetleg elfelejtődtek. Ezek talán majd a javított kiadásba kerülnek be. A korábbi, hasonló kísérletek sorából Lebovits József munkáit, Singer *Kötelességtanát* vagy egykori kiváló kollégánk, Jólesz Károly *Zsidó lexikon* és – sajnálatos módon megszerzethetetlen –

Miért?

c. munkáit emelném ki. Kraus könyve mégis más, speciális szótár, egy mikrothesaurus.

Legyen mindig mellettünk e kötet, amikor Naftali Kraus könyveit olvassuk, vagy amikor a zsidósággal kapcsolatos más könyveket lapozgatunk!

Naftali Kraus egyedül több könyvet írt az elmúlt két évtizedben, mint a magyarországi neológ, ortodox és lubavicsi szerzők összesen.

Becsüljük meg tehát tehetségéért, szorgalmáért, megszállottságáért, hűségéért!

Lectori salutem!

Schőner Alfréd

Professzor, főrabbi, a Zsidó Egyetem rektora

*****Megjelent: Certifikátum. Előszó**

in: Naftali Kraus :Ismerd meg atyád Istenét. Wesley János Kiadó, 2009. pp 7-9.

ISBN 978-963-9744-16

Az előszót a Gut sábesz periodika 2019 nyáron átvette és leközölte.